

Hvis nu denne Industri kunde siges at være uden Betydning for Landet og savnende alle Betingelser for gunstigere Livsvilkaar herhjemme, medens den Told, i Ly af hvilken den førte sin Tilværelse, var en Ulempe for andre Industrigræne eller for det Almindelige, kunde man heri finde en Motivering til at overlade den til sin Stjæbne og lade de betydelige Kapitaler og den store Arbeidskraft, som denne Industri faa vel direkte som indirekte lægger Beslag paa, ligesaa godt først som sidst tage det store Tab, som en Standsning uundgaaeligt medfører; men dette er saa langt fra at være Tilfældet, at den indenlandske Oliemølle-Industri tværtimod maa siges at være af væsentlig Betydning for Landet og ikke er uden Haab om gunstigere Livsvilkaar, medens Beskyttelsestolden er uden Betydning faavel for det enkelte Individ som for andre Industrigræne, da Forbruget af de Olier, om hvilke der her er Tale, er saa ringe for den Enkeltes Vedkommende, at den nuværende Toldbeskyttelse ikke kan føles.

Den Betydning, som Oliemølle-Industrien har for Landet, er navnlig, at den skaffer Landmanden de til Kvægsfødning og Kalveopdrætning og i det Hele taget som Kreaturfoder saa værdifulde Hørførstager eller saakaldte Lintager til en væsentlig billigere Pris, end saadanne Klager, selv af ringere Kvalitet, kunne indføres fra Udlandet, og Marsagen hertil er igjen den, at Forbruget af Lintager her i Landet, skjøndt det er i stadig jevn Tiltag og for Exempel i de sidste 10 Aar er stegt med ca. 100 pCt., dog endnu neppe udgjør Halvdelen af, hvad der produceres heri Landet. Næsten maa eksporteres til Holland eller England, hvorfor den indbyrdes Konkurrence mellem Fabrikkerne for at undgaa Eksporten holder Priserne paa, hvad der selges herhjemme, i Lavmaal med, hvad der kan opnaas ved Eksport, og derved blive Priserne her i Landet betydeligt lavere, end hvis Lintagerne skulde indføres fra Udlandet, og fra de indenlandske Fabrikker er der i de sidste 3 Aar gennemsnitligt solgt 7,440,000 Pund af denne Vare aarligt her i Landet.

Med den ovenfor nævnte stedsfundne Fremgang i det indenlandske Forbrug af Lintager for Die og med den Udsigt, der isølge alle Udtalelser paa Landmandsmøder er for, at Kreaturfødning fremdeles vil blive en Støtte for Landbruget herhjemme, tør man sikkert beregne, at Forbruget af denne Vare fremdeles vil være i stadig Tiltag, og at derfor Landbruget i steds høiere Grad vil nyde Godt af den indenlandske Produktion.

Som tidligere berørt, have Fabrikkerne heri Landet trods de største Anstrængelser alt i flere Aar ikke kunnet optage Konkurrencen med Udlandet fuldt ud, og hvad der navnlig gjør de indenlandske Fabrikkers Stilling saa slet, er, foruden det alt Berørte, at Afkastningen for en væsentlig Del af Produktionen maa søges i Udlandet, den Omstændighed, at intet af de Raaprodukter, som Oliemøllerne anvende, nemlig Raps, Hørfør, Dodder og Hampesør for Eiden dyrkes her i Landet.

Det har ingenlunde altid været saa. Medens man nu, selv om man reiser Landet rundt, kun sjældent har det smukke Syn, som en blomstrende Rapsmark frembyder, var det for 15 à 20 Aar siden ganske anderledes. Skjøndt Forbruget af Raps dengang var uden Sammenligning større end nu, da Rapsolien dengang blev almindelig anvendt til Belysning, avledes der her i Landet ikke blot nok til det indenlandske Forbrug, men Eksporten af Raps var dengang endogaa meget betydelig. Ifølge „Kongeriget Danmarks Statistisk“ ved Hr. Marius Gad (1ste Hefte Side Nr. 72) udførtes saaledes i Aaret 1865—66 henved 150,000 Tønder Raps her fra Landet. Som det er gaaet med Dyrkningen af Raps, er det gaaet med Dyrkningen af Hør, der tidligere, navnlig i visse Egne af Landet, var meget almindelig — det Areal, der i 1866 var besaaet med Hør, udgjorde saaledes 17,658 Td. Land — men i de senere Aar er Hørvæven aftaget saa betydeligt, at den for Eiden er helt forsvunden. Smidletid turde et Omslag i Landbrugernes Stemning herhjemme med Hensyn til Dyrkningen af Raps og Hør vel ikke være utænkeligt, og hvilken Fordel det vilde være for den indenlandske Oliemølle-Industri, om den kunde forsynes med sine Raaprodukter her fra Landet istedetfor, som nu, at maatte hente dem fra Udlandet, behøver jo ikke nærmere at paavises, thi det er jo netop med de Lande, der producere Raps og Hørfør eller, som England, have den direkte Forbindelse med Ostindien, hvorfra der aarligt udføres 3 à 4 Millioner Tønder Hørfør, at den indenlandske Industri ikke magter at tage Kampen op, og skulde det Omslag finde Sted i Landbruget her, at Raps og Hørfør atter avledes i en væsentlig Udstrækning, vilde det jo aabenbart være af ikke mindre Betydning for Landmændene, at der fandtes Oliemøller her i Landet end omvendt for Møllerne, at her dyrkes Oliefrø-Planter.

Wil man til det Foransførte indvende, at Oliemølle-Industrien ligeledes anraabte om Beskyttelse, dengang da Dyrkningen af Raps var almindelig her i Landet, da maa man ikke glemme, at nævnte Industri dengang savnede den Støtte, som den lidt efter lidt senere har erholdt i de stigende Priser paa Fabrikationens Biprodukt — Ragerne, der dengang næsten vare værdiløse og slet ikke bleve anvendte herhjemme.

Det er navnlig fra Holland, Belgien og England, at der aarligt er indført Olie her i Landet trods den bestaaende Beskyttelse. Sidstnævnte Land, hvis Forbrug af Lintager langt overstiger de derværende Fabrikkers kolossale Produktion, har foruden dette Fortrin og de betydelige Fordele,